

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217

Gemeente Lisse

Een archeologische begeleiding (protocol
proefsleuven met eventuele doorstart naar
protocol opgraven)



Archeologisch Adviesbureau

C
U
L
T
U
R
H
I
S
T
O
R
I
E

6500 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

320 na Chr.

750 na Chr.

1650 na Chr.



RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217

Gemeente Lisse

**Een archeologische begeleiding (protocol
proefsleuven met eventuele doorstart naar
protocol opgraven)**

W.B. Verschoof MA



Archeologisch Adviesbureau

Colofon

Opdrachtgever: Horsman & Co Lisse B.V.

Titel: Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse; een archeologische begeleiding
(protocol proefsleuven met eventuele doorstart naar protocol opgraven)

Status: eindversie

Datum: 29 augustus 2012

Auteur: *W.B. Verschoof MA*

Projectcode: LHEH3

Bestandsnaam: RA2578_LHEH3

Projectleider: W.B. Verschoof MA

Projectmedewerker: P.J. Ilson MA

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: 420065

ARCHIS-waarnemingsnummer: nog niet verleend

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 52517

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Autorisatie: drs. M. Jordanov

Bevoegd gezag: gemeente Lisse

Adviseur namens bevoegd gezag: gemeente Katwijk, Afdeling Ruimtelijke Ordening

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2012

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Horsman & Co Lisse B.V. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in juni 2012 een archeologische begeleiding uitgevoerd in plangebied Heereweg 213-217 in de gemeente Lisse (figuur 1). Het onderzoek is nodig vanwege de sloop van een bankgebouw en de voorgenomen nieuwbouw van appartementen op dezelfde locatie.

Het veldonderzoek is in twee fasen uitgevoerd: In de eerste fase is een begeleiding van de sloopwerkzaamheden uitgevoerd. Hierbij is ter hoogte van de reeds verwijderde kelder, direct ten zuiden van de bestaande funderingen, met de hand één proefsleuf (put 1) met een maximale lengte van 4,5 m en een maximale breedte van 0,7 m aangelegd. In de tweede fase is centraal in de bouwput één proefsleuf met een lengte van 9 m en een breedte van circa 1,75 m aangelegd.

- Tijdens het onderzoek zijn in totaal 5 (natuurlijke) bodemlagen en 4 archeologisch relevante grondsporen aangetroffen. In het gehele plangebied is een humeuze zandlaag aanwezig met een sterk wisselende dikte. Hierin zijn kleibrokken en (bouw)puin aangetroffen.
- De archeologische sporen zijn allemaal aangetroffen in put 1 en betreffen verschillende stukken baksteen in verband. De muurelementen zijn direct (in het geval van spoor 4) onder de huidige funderingen aangetroffen. Mogelijk zijn de huidige funderingen bovenop de oudere funderingen geplaatst. De muur- of funderingsresten bestaan uit circa 2,7 m lange, oost-west georiënteerde baan van gemetselde bakstenen. Daarbovenop ligt een muur bestaande uit vier tot vijf lagen gemetselde baksteen. De bakstenen waren in redelijke tot slechte kwaliteit. Een deel van de muurresten is reeds verstoord door de aanleg van de huidige funderingen. De funderingen kunnen op basis van hun ligging en baksteenformaat globaal gedateerd worden in de Nieuwe tijd (17e t/m 19e eeuw).

Advies

Op basis van het uitgevoerde onderzoek stelt RAAP Archeologisch Advies dat er (geen) sprake is van een behoudenswaardige vindplaats.

Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan het plangebied/onderzoeksgebied voor ontwikkeling worden vrijgegeven.

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	9
1.1 Kader	9
1.2 Administratieve gegevens	11
2 Voorgaand onderzoek	13
3 Doel van het onderzoek	17
4 Methodes	19
5.1 Fysisch geografisch onderzoek	23
5.2 Archeologie	24
6 Conclusies en aanbevelingen	33
6.1 Conclusies	33
6.2 Selectieadvies	34
6.3 Aanbevelingen	34
Literatuur	35
Gebruikte afkortingen	36
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen	37
Bijlage 1: Sporenlijst	39
Bijlage 2: Vondstenlijst	41

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

1 Inleiding

1.1 Kader

In opdracht van Horsman & Co Lisse B.V. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in juni 2012 een archeologische begeleiding uitgevoerd in plangebied Heereweg 213-217 in de gemeente Lisse (figuur 1). Het onderzoek is nodig vanwege de sloop van een bankgebouw en de voorgenomen nieuwbouw van appartementen op dezelfde locatie.

Het betreft het vervolg op een eerdere fase van het inventariserend onderzoek dat bestond uit een bureauonderzoek en verkennend booronderzoek (Warning, 2006). Het plangebied bevindt zich in de historische kern van Lisse. Op basis van de resultaten van het inventariserend onderzoek (Warning, 2006) heeft de gemeente Lisse een selectiebesluit genomen. Alle graafwerkzaamheden die onder het maaiveld reiken, dienen onder archeologische begeleiding te worden uitgevoerd. De archeologische begeleiding was ook van toepassing op de sloop van de ondergrondse resten van het huidige bankgebouw. Indien op basis van de sloopbegeleiding nog geen uitspraak kon worden gedaan over de waarde van het terrein diende na afloop van de sloop een proefsleuf te worden aangelegd om inzicht te krijgen in de aan- of afwezigheid van archeologische resten en de waarde hiervan. Een mogelijke doorstart naar een opgraving bij het aantreffen van vondsten was daarbij gehandhaafd.

Voorafgaand aan de uitvoering van de archeologische begeleiding is, conform de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA; <http://www.sikb.nl>), een Programma van Eisen (PvE) opgesteld (Ilson, 2012). Dit PvE diende als leidraad voor het onderzoek.

Het primaire doel van de archeologische begeleiding was het documenteren van gegevens en het veiligstellen van materiaal om daarmee informatie te behouden die van belang is voor de kennisvorming over het verleden. Dit houdt in de praktijk in: het documenteren van vondsten, sporen en structuren, het documenteren en bergen van eventuele vondsten, en het in beeld brengen van de horizontale en verticale verspreiding van archeologische resten. In hoofdstuk 3 zijn de specifieke onderzoeksvragen met betrekking tot deze aspecten uiteengezet.

De sloopbegeleiding is uitgevoerd op 27 juni 2012. Het aanleggen van de proefsleuf is uitgevoerd op 29 juni 2012. De uitwerking vond plaats in juli 2012. Tijdens het onderzoek is op een prettige wijze samengewerkt met de opdrachtgever de heer S. Moonen en de adviseur van de gemeente Lisse, drs. H. Siemons.

Onderzoeksdocumentatie en vondstmateriaal zullen te zijner tijd worden overgedragen aan het depot van de provincie Zuid-Holland.



Figuur 1. De ligging van het plangebied (gearceerd) geprojecteerd op de CHS van Zuid-Holland; inzet: ligging in Nederland (ster).

De archeologische begeleiding is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroeps-groep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.2), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging

Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtlijn. RAAP beschikt over een opgra-vingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden. Enkele vaktermen worden achter in dit rapport beschreven (zie verklarende woordenlijst).

1.2 Administratieve gegevens

Projectcode	LHEH3
Onderzoeksmeldingsnummer	552517
Type onderzoek	archeologische begeleiding (AB) Protocol IVO-P met eventuele doorstart naar Protocol Opgraven
Opdrachtgever	Horsman & CO Lisse B.V.
Onderzoekskader	het onderzoek is nodig vanwege de sloop van een bankgebouw en de voorgenomen nieuwbouw van appartementen op dezelfde locatie
Locatie	provincie: Zuid-Holland gemeente: Lisse plaats: Lisse toponiem: Heereweg 213-217 oppervlakte plangebied: totaal 0,1 ha (hiervan zal ca. 146m2 onderzocht worden) kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000: 30F Centrumcoördinaten (X/Y): 98.175 / 474.900
Bevoegd gezag	gemeente Lisse
Onderzoekperiode	juni 2012
Afbakening onderzoekszone	tijdens de archeologische begeleiding is een zone van circa 150 m2 onderzocht.
Beheer en plaats vondsten en documentatie	archief RAAP-west. De vondsten en documentatie zullen worden overgedragen aan het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten van de provincie Zuid-Holland
ARCHIS-vondstmeldingsnummers	420065
ARCHIS-waarnemingsnummers	nog niet verleend

Tabel 2. Administratieve gegevens.

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

Geologische perioden			Archeologische perioden			
Tijdvak	Chronozone	Datering	Tijdperk	Datering		
Holoceen	Laat Subatlanticum	1150 na Chr.	Nieuwste tijd (=Nieuwe tijd C)			
			Nieuwe tijd	B 1795		
	Vroeg Subatlanticum	0	Middeleeuwen	A 1650		
				Laat 1500		
			Vroeg	Vol 1250		
				Ottoons 1050		
				Karolingisch 900		
				Merovingisch laat 725		
	Subboreaal	450 voor Chr.	Romeinse tijd	Merovingisch vroeg 525		
				Laat 450		
				Laat 270		
Pleistocene	Atlantimum	3700	Ijzertijd	Midden 70 na Chr.		
				Vroeg 15 voor Chr.		
	Boreaal	7300		Bronstijd	Laat 250	
			Midden 500			
			Vroeg 800			
	Preboreaal	8700	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat 1100		
				Midden 1800		
	Weichselien	Laat Glaciaal		11.050	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Vroeg 2000
			Laat 2850			
			Midden 4200			
Vroeg Glaciaal			11.500		Vroeg 4900/5300	Laat 6450
		Midden 8640				
Pleniglaaciaal		Laat	12.000	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Vroeg 9700	
					Vroegste Dryas 13.500	Laat 12.500
		Midden	30.500			Jong B 16.000
					Hengelo 60.000	Jong A 35.000
						Moershoofd 71.000
		Vroeg Glaciaal	114.000		Oud	
						Eemien 126.000
		Saalien II 236.000				
			Oostermeer 241.000			
		Saalien I 322.000				
			Belvédère/Holsteinien 336.000			
Glaciaal x 384.000						
	Holsteinien 416.000					
Elsterien 463.000						

Tabel 1. Geologische en archeologische tijdschaal.

2 Voorgaand onderzoek

Ontleend aan Warning 2006 en IJson 2012

In 2006 heeft in het plangebied Heereweg 213-217 een bureau- en inventariserend veldonderzoek met boringen plaatsgevonden (Warning, 2006).

Uit het bureauonderzoek bleek dat het plangebied in de historische kern van Lisse ligt. De Heereweg was van oorsprong een zandpad. Het zandpad was de scheiding tussen de hogere zandgronden ten westen en de veengronden ten oosten ervan. Tot in de tweede helft van de 17e eeuw was de Heereweg de enige begaanbare weg in het gebied. In 1807 was het grootste deel van de weg bestraat en afgescheiden door bomen en palen langs de weg (Beenakker, 1993).

Op diverse historische kaarten is ter hoogte van het plangebied bebouwing te zien. Op basis van de kadastrale minuut uit de 19e eeuw is vastgesteld dat ter hoogte van de huidige bebouwing drie gebouwen hebben gestaan (figuur 2). Ook op oudere kaarten lijkt er in of in de directe omgeving van het plangebied bebouwing te staan zoals op de kaart van Lisse van Fl. Balthasar & B. Florisz. Van Berckenrode uit 1615 (<http://www.watwaswaar.nl>).

Daarom moeten sporen van bewoning uit met name de (Late) Middeleeuwen en Nieuwe tijd verwacht worden. Daarbij gaat het om resten van steenbouw zoals oude fundamenten en kelders, eventuele houten voorgangers, en aan erven gekoppelde structuren zoals (paal)kuilen, greppels en water- en beerputten.

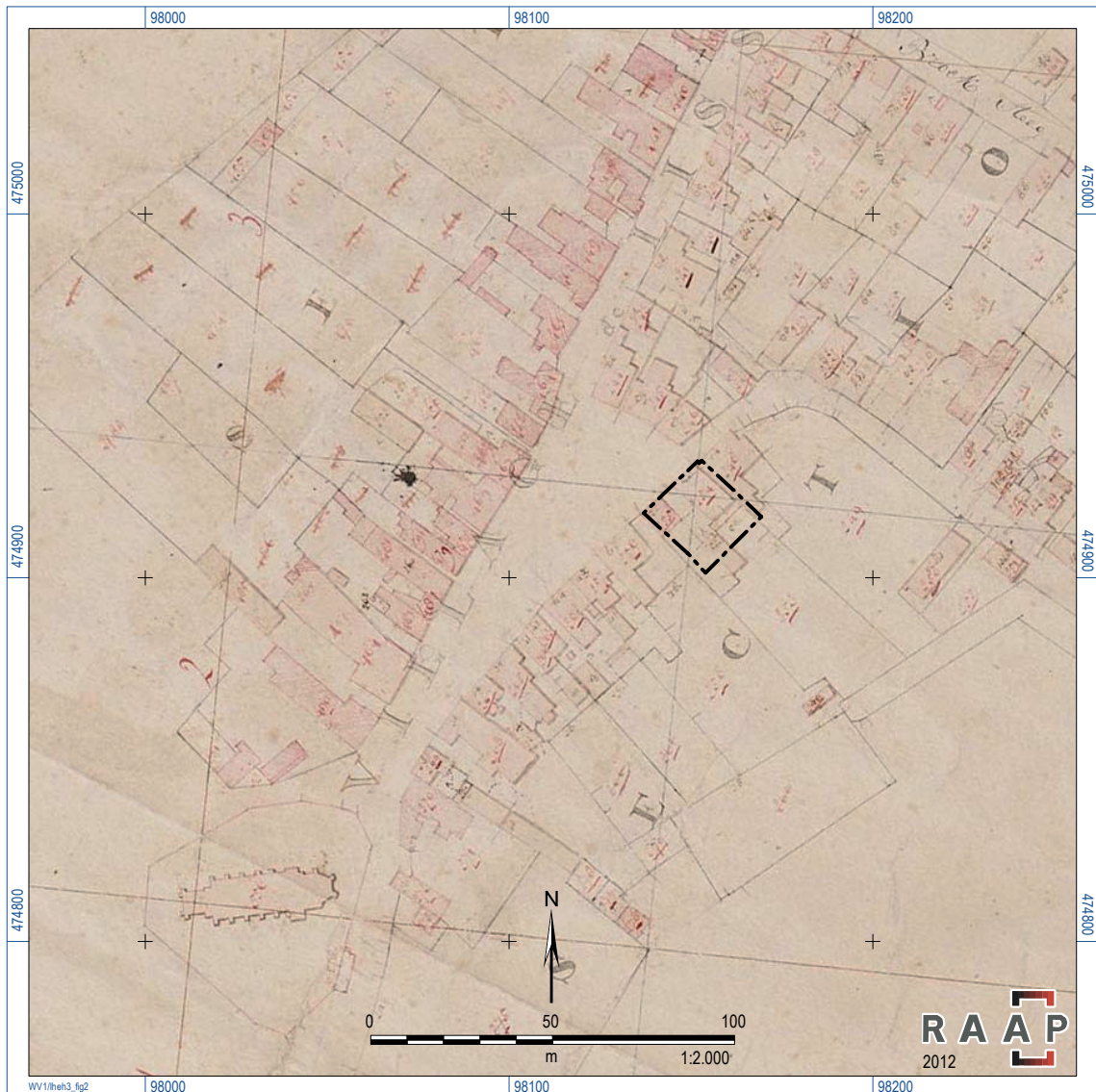
Op grond van de geologische situatie, vooral de aanwezigheid van duinafzettingen en de datering daarvan, gold voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum.

Tijdens het veldonderzoek zijn verspreid over het gebied 6 boringen gezet (figuur 3). Tot circa 140 cm -Mv is zand met baksteen, mortel en steenkoolgruis aangetroffen. Daaronder is schoon, lichtbruingrijs tot lichtgrijs zand aangetroffen. Dit zand is geïnterpreteerd als strandzand. In het zand is veen ingeschakeld.

Tijdens het booronderzoek is in het plangebied van boven naar beneden een donkerbruingrijs tot bruingrijs humeus zandpakket aangetroffen met vlekken en fragmenten (bouw)puin. Dit is geïnterpreteerd als de bouwvoor. Dit pakket werd naar beneden toe lichter en bevatte minder puin. Daaronder is op een diepte variërend tussen 10 cm -Mv (50 cm +NAP) in het oosten en 180 cm -Mv (49 cm +NAP) in het westen van het plangebied licht(bruin)grijs tot lichtbruin matig fijn tot matig grof zand aangetroffen met enkele schelpfragmenten. Dit zand is geïnterpreteerd als strandzand. In vier boringen zijn in dit zand één of meerdere veenlagen aangetroffen op een diepte variërend tussen 150 en 335 cm -Mv (0,74 en 2,35 cm -NAP). In één boring (6) lag de bouwvoor direct op een van deze veenlagen.

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding



Figuur 2. De ligging van het plangebied (zwarte onderbroken lijn) op de Kadastrale Minuut (1811-1832).

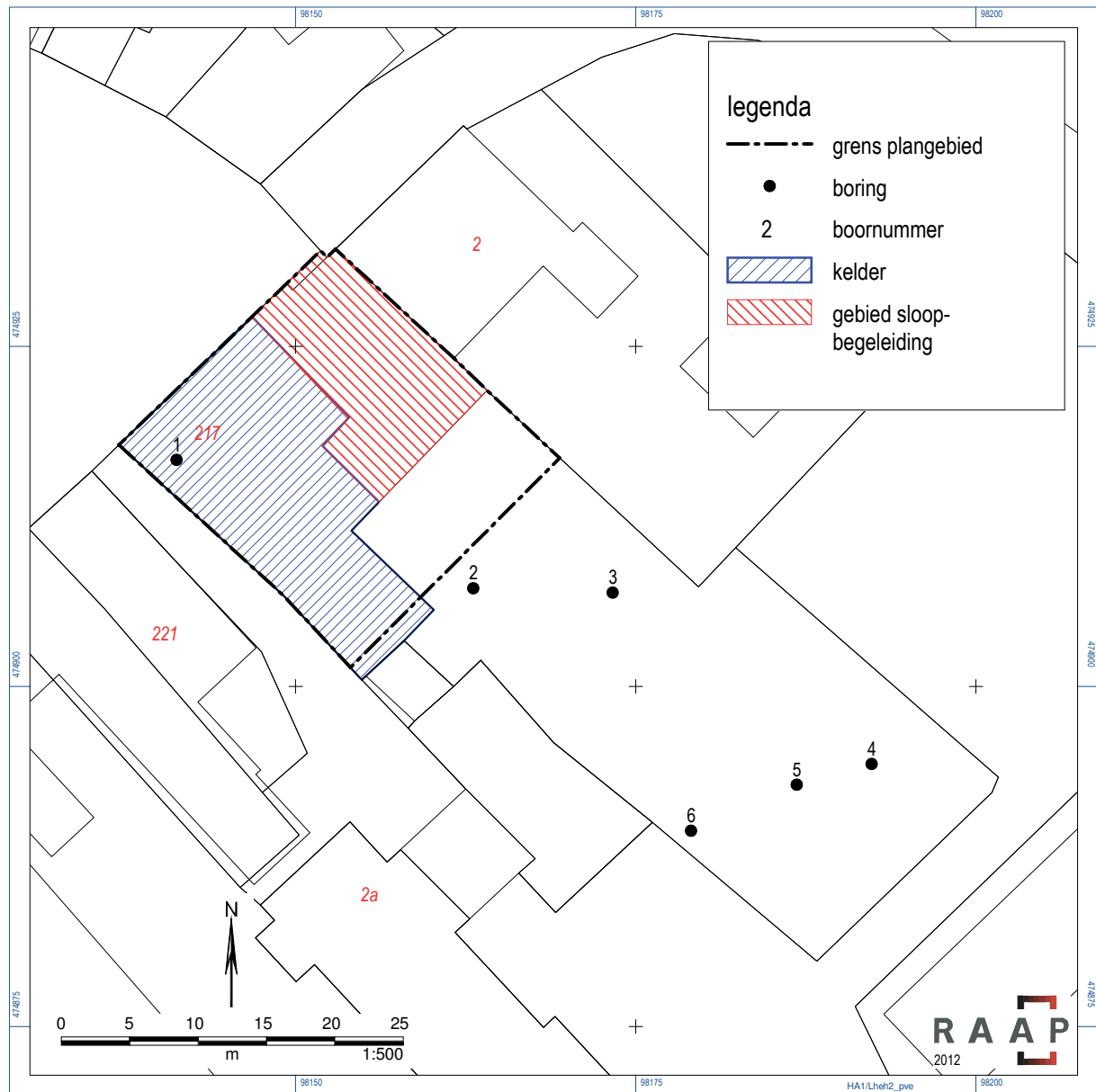
In 5 boringen (1 t/m 4 en 6) zijn archeologische indicatoren aangetroffen. Het betreft baksteenpuin, mortel en steenkoolgruis uit de bouwvoor en de laag direct onder de bouwvoor. De datering van de indicatoren is onduidelijk, maar op grond van het ontbreken van laat-middeleeuws aardewerk en het voorkomen van steenkoolgruis, worden de archeologische indicatoren in de 19e of 20e eeuw gedateerd. De indicatoren houden waarschijnlijk verband met de bewoning van de huizen die op de diverse historische kaarten staan aangegeven. De historische bebouwing staat voornamelijk aan de voorzijde van het perceel aangegeven. Een deel daarvan is bij het bouwen van de bank en het aanleggen van de bijbehorende kelders verdwenen (zie figuur 3). Het valt echter niet uit te sluiten dat in het meest noordwestelijke deel, waar geen kelders zijn, nog restanten van oude fundamenten aanwezig kunnen zijn.

Op diepere niveaus zijn tijdens het veldonderzoek geen aanwijzingen voor andere (oudere) archeologische vindplaatsen aangetroffen.

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

Op grond van de mogelijke aanwezigheid van voorgangers van de huidige bebouwing werd geadviseerd de sloopwerkzaamheden van het niet onderkelderde gedeelte van de bank archeologisch te begeleiden (figuur 3). Op grond van het ontbreken van duidelijke aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten werd ten aanzien van het overig deel van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. Het bevoegd gezag (gemeente Lisse) heeft dit advies overgenomen.



Figuur 3. De ligging van de boorpunten en het advies voor vervolgonderzoek.

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

3 Doel van het onderzoek

De archeologische begeleiding werd aanbevolen naar aanleiding van de resultaten van het bureau- en inventariserend veldonderzoek (zie hoofdstuk 2), met als doel het documenteren van gegevens en het veiligstellen van materiaal die bij de oude bebouwing horen en het doen van een waardestelling. Indien behoudenswaardige archeologische resten worden aangetroffen, heeft het onderzoek als doel het zo volledig mogelijk documenteren en bergen van de bedreigde archeologische resten (behoud *ex situ*) binnen de verstoringsdiepte.

In het Programma van Eisen (Ilson, 2012) zijn specifieke onderzoeksvragen geformuleerd die door middel van de archeologische begeleiding beantwoord dienen te worden:

- Wat is de omvang en diepte van de bodemverstoring die gepaard is gegaan met de aanleg van de funderingen van de bestaande bebouwing?
- Hoe is de bodemopbouw (laagopeenvolging en bodemhorizonten)?
- Zijn er aanwijzingen voor een archeologische vindplaats?
- Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig? Wat is de vondstdichtheid/ruimtelijke verspreiding? Hoe is de conserveringstoestand? Wat is de typologische datering?
- Zijn archeologische grondsporen aanwezig? Zo ja, wat is hun aard, datering, diepteligging, kwaliteit (gaafheid en conservering) en ruimtelijke verspreiding?
- Hoe kunnen de aangetroffen archeologische resten worden gewaardeerd?
- Is sprake van een behoudenswaardige vindplaats?
- Dient een doorstart naar een opgraving plaats te vinden?
- Is nog archeologisch onderzoek nodig in verband met ingrepen t.b.v. nieuwbouw?
- Wat kan op basis van de resultaten van de archeologische begeleiding worden gezegd over de archeologische verwachting in de wijdere omgeving?

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

4 Methodes

Het veldonderzoek is in twee fasen uitgevoerd:

Fase 1

In de eerste fase is een begeleiding van de sloopwerkzaamheden uitgevoerd. Op 27 juni 2012 heeft er een veldbezoek plaatsgevonden na het verwijderen van de kelder maar voor het verwijderen van de betonnen funderingen (figuur 4). Het terrein is onderzocht op archeologische resten. Hierbij is ter hoogte van de reeds verwijderde kelder, direct ten zuiden van de bestaande funderingen, met de hand één proefsleuf (put 1) met een maximale lengte van 4,5 m en een maximale breedte van 0,7 m aangelegd, met een oppervlakte van circa 3 m² (figuur 6). De diepte van de sleuf bedroeg circa 20 cm -Mv. Deze proefsleuf had tot doel om de aangetroffen fundamenteën onder de huidige fundamenteën in kaart te kunnen brengen en te begrenzen.

Geconstateerd werd dat er op basis van de archeologische begeleiding geen uitspraak kon worden gedaan met betrekking tot de archeologische waarde van het gehele plangebied. Daartoe moest eerst de bestaande funderingen worden verwijderd voordat aan de tweede fase van het veldwerk kon worden begonnen.



Figuur 4. Toestand van het plangebied tijdens het veldbezoek op 27 juni 2012.



Figuur 5. Toestand van het plangebied tijdens de aanleg van de proefsleuf op 29 juni 2012.

Fase 2

Na het verwijderen van de huidige fundering is op 29 juni 2012 de tweede fase van het veldwerk uitgevoerd (figuur 5). In de tweede fase is centraal in de bouwput één proefsleuf met een lengte van 9 m en een breedte van circa 1,75 m aangelegd, met een oppervlakte van circa 15 m², dat is 10% van het plangebied (figuur 6; put 2). De diepte van de proefsleuf bedroeg circa 0,3 tot 0,4 m -Mv.

Opgravingsvlakken en profielen

Put 1 is gegraven met de hand. Het opgravingsvlak is aangelegd op de diepte waarop de aangetroffen funderingen duidelijk zichtbaar waren. Put 2 is gegraven met een graafmachine met een gladde bak. Het vlak is aangelegd op het niveau waar archeologische grondsporen verwacht werden, op basis van de diepteligging van de sporen in put 1, circa 0,3 tot 0,4 m -Mv.

Voor de profielwanden zijn de volgende vlaknummers gereserveerd: 101 (noordprofiel), 102 (oostprofiel), 103 (zuidprofiel) en 104 (westprofiel). De sporen en bodemlagen zijn in een reeks genummerd (grondsporen 1, 2, 3 etc. / bodemlagen 1000, 1001 etc.) en gedocumenteerd. Profiel 101 van de proefsleuf (put 2) is door middel van twee kolomopnames gedocumenteerd. Profiel 103 van de proefsleuf (put 2) is door middel van één kolomopname gedocumenteerd. In put 1 zijn vanwege de geringe diepte geen kolomopnames genomen, wel zijn er twee kolomopnames gemaakt van het opstaande muurwerk.

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

Vondsten uit sporen zijn per spoor verzameld. Alle vondsten zijn na afloop van het veldwerk gewassen, gedroogd, gewogen, geteld en gesplitst per materiaalcategorie. De putten en de grondsporen zijn gefotografeerd en digitaal getekend met een RTK-GPS. Dit omvat het digitaal inmeten van sporen, spoornummers, vondsten, kolomprofielen, coupelijnen, vlakhoogtes (ingemeten in één raai centraal in de put) en maaiveldhoogtes.

Bemonstering

Er was geen aanleiding om monsters te nemen voor botanisch onderzoek of datering.

Afwijkingen en aanpassingen van de onderzoeksstrategie

In principe zou de sloop van de funderingen in het niet onderkelderde deel van het plangebied worden uitgevoerd onder archeologische begeleiding. Op basis van het veldbezoek op 26 juni 2012 is echter, in overleg met de opdrachtgever en bevoegd gezag, besloten om het veldwerk weer te hervatten na het slopen van deze funderingen.

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

5 Resultaten

5.1 Fysisch geografisch onderzoek

Geologie en geomorfologie

Het plangebied is geomorfologisch niet gekarteerd (DLO-Staring Centrum/RGD, 1994) omdat het binnen de bebouwde kom van Lisse ligt. Op basis van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur van Zuid-Holland bestaat het plangebied uit duin- en strandzanden (<http://www.chs.zuid-holland.nl>). Er zijn geen gegevens gepubliceerd over de geologie van de regio Lisse (Warning, 2006).

Bodem

Vanwege de ligging van het plangebied in de bebouwde kom van Lisse, is de bodem in het plangebied niet gekarteerd (Stiboka, 1981).

Tijdens de archeologische begeleiding is een vergelijkbare bodemopbouw als tijdens het voorafgaand onderzoek aangetroffen (figuren 6 en 7). Aan de zuidkant van put 2 is een kolomopname (A) genomen. Hierin is van boven naar beneden de volgende bodemopbouw aangetroffen (tabel 3).

Onder een laag 'recent' bouwzand (S1000) is een pakket donkerbruin, humeus zand aangetroffen (S1001). Deze laag is sterk heterogeen en bevat (bouw)puin, houtskool en lichtgrijze kleibrokken. Deze laag is geïnterpreteerd als de (oude) bouwvoor uit de periode van het ingebruikname van de locatie als woonerf (vanaf de 17e eeuw; zie ook de resultaten van het booronderzoek, hoofdstuk 2). Aan de zuidkant van put 2 is op dit zandpakket een dunne laag lichtgrijze zandige klei aangetroffen. Dit is geïnterpreteerd als het bovenste deel van de bouwvoor. Het donkerbruine zand (S1002) gaat abrupt over in lichtbruingrijs zand (S1003). Dit onderste zandpakket is geïnterpreteerd als schoon strandzand. Hierin zijn de archeologische sporen in put 1 ingegraven (zie 5.2).

Aan de noordkant van put 2 is (in kolomopname B) aan de onderkant van spoor 1002, op circa 40 cm -Mv (ca. 30 cm +NAP) een sterk humeuze, donkerbruingrijze zandlaag aangetroffen met lichtgeelgrijze zandbrokken (figuur 7; spoor 1004). Dit is geïnterpreteerd als een sterk humeuze onderkant van de bouwvoor (spoor 1002). Mogelijk kan het ook een sterk zandige, verstoorde veenlaag betreffen. Veenlagen zijn echter in de rest van het plangebied op een grotere diepte (0,74 en 2,35 cm -NAP) aangetroffen.

Spoornummer	Diepte	Textuur & insluitsels	Overgang	Interpretatie
1000	0-20 cm -Mv (70 - 50 cm + NAP)	Lichtbruingrijs matig fijn tot matig grof zand met enkele fragmenten puin	-	Ophoogzand verbonden met de bouwput
1001	20-25 cm -Mv (50 - 45 cm + NAP)	Donkerbruin matig fijn zand met lichtgrijze kleibrokken/lagen	Abrupt	Bovenste deel bouwvoor
1002	25-40 cm -Mv (45 - 30 cm + NAP)	Donkerbruin matig fijn, humeus zand met houtskool, puin en kleibrokken	Geleidelijk	Bouwvoor

Spoornummer	Diepte	Textuur & insluitels	Overgang	Interpretatie
(1004)	40-45 cm -Mv (30-25 cm +NAP)	Donkerbruingrijs matig fijn, sterk humeus zand met zandbrokken	Abrupt	Humeuze onderste laag van de bouwvoor
1003	40-60 cm -Mv (30 - 10 cm + NAP)	Lichtbruingrijs matig fijn tot matig grof zand	Abrupt	Schoon strandzand

Tabel 3. Laagopbouw zoals aangetroffen in put 2, noord- en zuidprofiel.

5.2 Archeologie

5.2.1 (Grond)sporen

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 5 (natuurlijke) bodemlagen en 4 archeologisch relevante grondsporen aangetroffen (figuren 6 en 8). De archeologische sporen zijn allemaal aangetroffen in put 1 en betreffen verschillende stukken baksteen in verband.

In put 2 zijn geen archeologische sporen aangetroffen. Hier zijn enkel (natuurlijke) bodemlagen aangetroffen. De aangetroffen sporen laten zien dat laag 1002 sterk varieert in dikte en diepteligging.

De muurresten in put 1 zijn direct onder de huidige betonnen funderingen aangetroffen op circa 40 cm +NAP. Spoor 4 werd direct aan het toenmalige maaiveld en daarboven waargenomen (tussen ca. 40 en 70 cm +NAP).

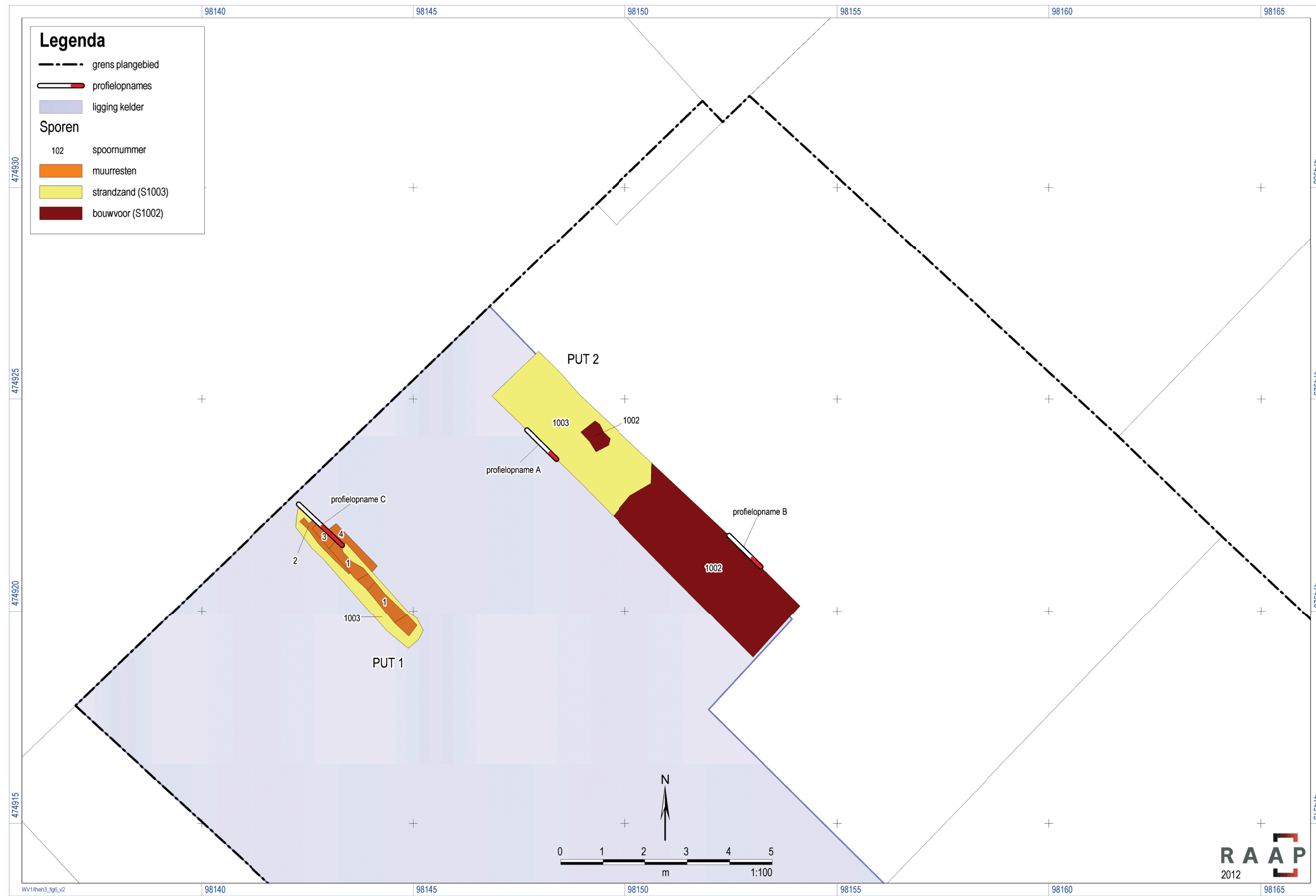
Hieronder worden de archeologische sporen besproken; voor een volledig overzicht wordt verwezen naar de sporenlijst (bijlage 1).

Spoornummer	Totale lengte / breedte	Stratigrafisch verband	Interpretatie
1	2,7 m / 0,3 m	Ligt direct onder S4, ligt op S2, ligt onder S3	Muur / fundering
2	1,7 m / 0,1 m	Ligt direct onder S4, ligt deels onder S1 en onder of tegen S3	Muur / fundering
3	0,6 m / onbekend	Ligt direct onder S4, ligt op of tegen S2, ligt over S1	Vloer / mortellaag
4	Onbekend / 0,2 m	Ligt direct op S1, S2 en S3	Muur

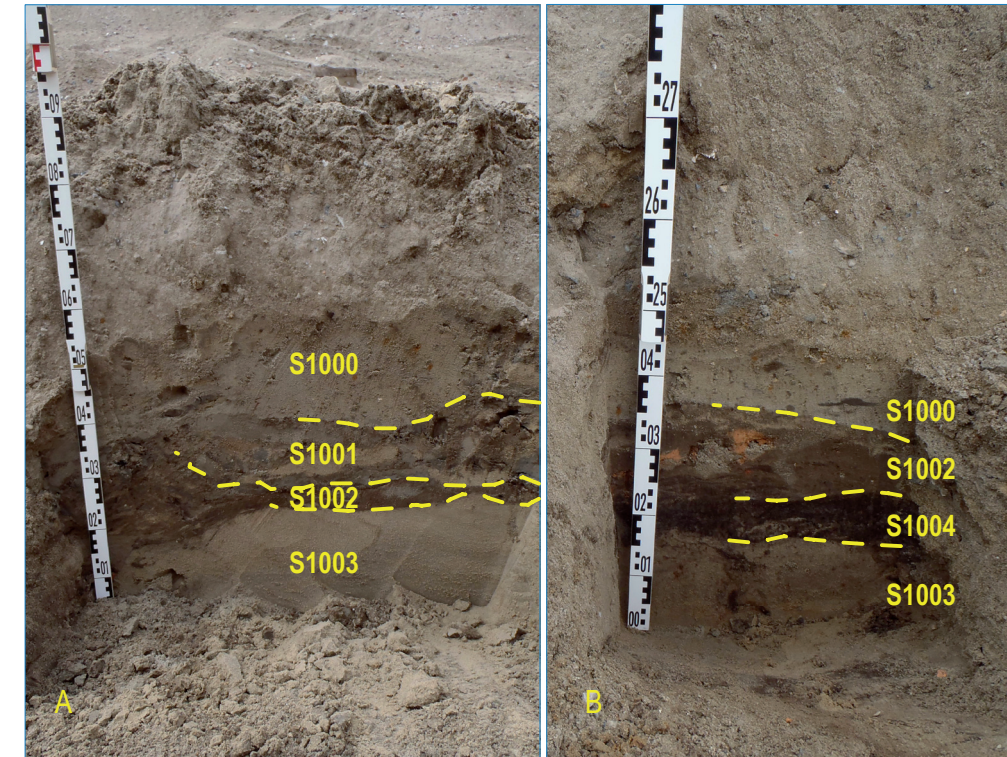
Tabel 4. Aangetroffen archeologische (grond)sporen.

De muurelementen zijn direct (in het geval van spoor 4) onder de huidige funderingen aangetroffen (figuur 9). Tussen de huidige funderingen en spoor 4 zit een dikke laag cement/beton, mogelijk zijn de huidige funderingen bovenop de oudere funderingen geplaatst. Spoor 4 bestaat uit een vier tot vijf lagen gemetselde baksteen. De breedte van dit 'muurtje' betreft één steenlengte (ca. 18 cm). Het metselverband kon niet worden opgemaakt. De bakstenen waren ten tijde van het onderzoek in redelijke staat. Een deel van spoor 4 is tijdens de aanleg van de huidige funderingen reeds verstoord/uitgebroken.

Direct onder spoor 4 liggen drie verschillende muurelementen (spoor 1, 2 en 3). Spoor 1 betreft een circa 2,7 m lange, oost-west georiënteerde baan van gemetselde bakstenen. De baan is drie steenbreedtes (ca. 30 cm) breed en slechts één steendikte (ca. 3,5 cm) dik. Op twee verschillende plekken is een tweede laag stenen aanwezig. Spoor 1 maakt een hoek van 90 graden naar het noorden en verdwijnt onder spoor 4.



Figuur 6. Resultaten veldonderzoek.



Figuur 7. Profielopnames met ingetekende bodemlagen (gele onderbroken lijnen); zuidprofiel (A) en noordprofiel (B).

Spoor 2 betreft een 1,7 m lange, oost-west georiënteerde baan van slechts één steenbreedte (ca. 10 cm). Deze loopt parallel aan spoor 1 en lijkt deels onder spoor 1 te liggen. Mogelijk is het een verzakt deel van spoor 1. Ook spoor 2 maakt een hoek van 90 graden naar het noorden en verdwijnt onder spoor 4.

De sporen 1 en 2 sluiten samen een gebied af van circa 60 cm lang. Hier is een dikke laag mortel aangetroffen (spoor 3). Mogelijk betreft het een deel van een vloertje.

De bakstenen van de sporen 1 en 2 waren in slechte kwaliteit ten tijde van het onderzoek. De bakstenen braken snel. Een deel van spoor 1 is waarschijnlijk tijdens de aanleg van de huidige funderingen reeds verstoord (figuur 8).

5.2.2 Vondsten

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 2 vondsten verzameld (vondstnummers 1 en 2). Het betreft twee bakstenen uit respectievelijk spoor 4 en spoor 1. Vondstnummer 1 betreft een rode baksteen met een afmeting van 18 cm bij 8,5 - 9 cm bij 4 cm (lengte / breedte / dikte). Op basis van een globale ontwikkeling van baksteenformaten in Leiden (Orsel, 2007) kan een datering worden gegeven aan deze stenen in de 16e / 17e of 19e eeuw. Vondstnummer 2 betreft een rode / oranjebruine baksteen met een afmeting van 18,5 cm bij 9 - 9,5 cm bij 3 - 3,75 cm (lengte / breedte / dikte). Deze baksteen kan op basis van de globale ontwikkeling van baksteenformaten na het midden van de 17e eeuw worden gedateerd. Dit betekent dat vondstnummer 2 (en dus spoor 1, 2 en 3) van na 1650 zijn. Vondstnummer 1 (en dus spoor 4) is jonger dan vondstnummer 2 en kan dan gedateerd worden van na 1650 of in de 19e eeuw.



Figuur 8. De aangetroffen muurresten (blauwe onderbroken lijnen) in put 1.

Vondstnummer	Spoor	Kleur	Gewicht (g)	Omvang (L/B/D)	Datering
1	4	Rood	1300	18 / 8,5-9 / 4	16e/17e /19e eeuw
2	1	Rood / Oranjebruin	1025	18,5 / 9-9,5 / 3-3,75	Na midden 17e eeuw

Tabel 5. Vondsten.

5.2.3 De vindplaats

Interpretatie

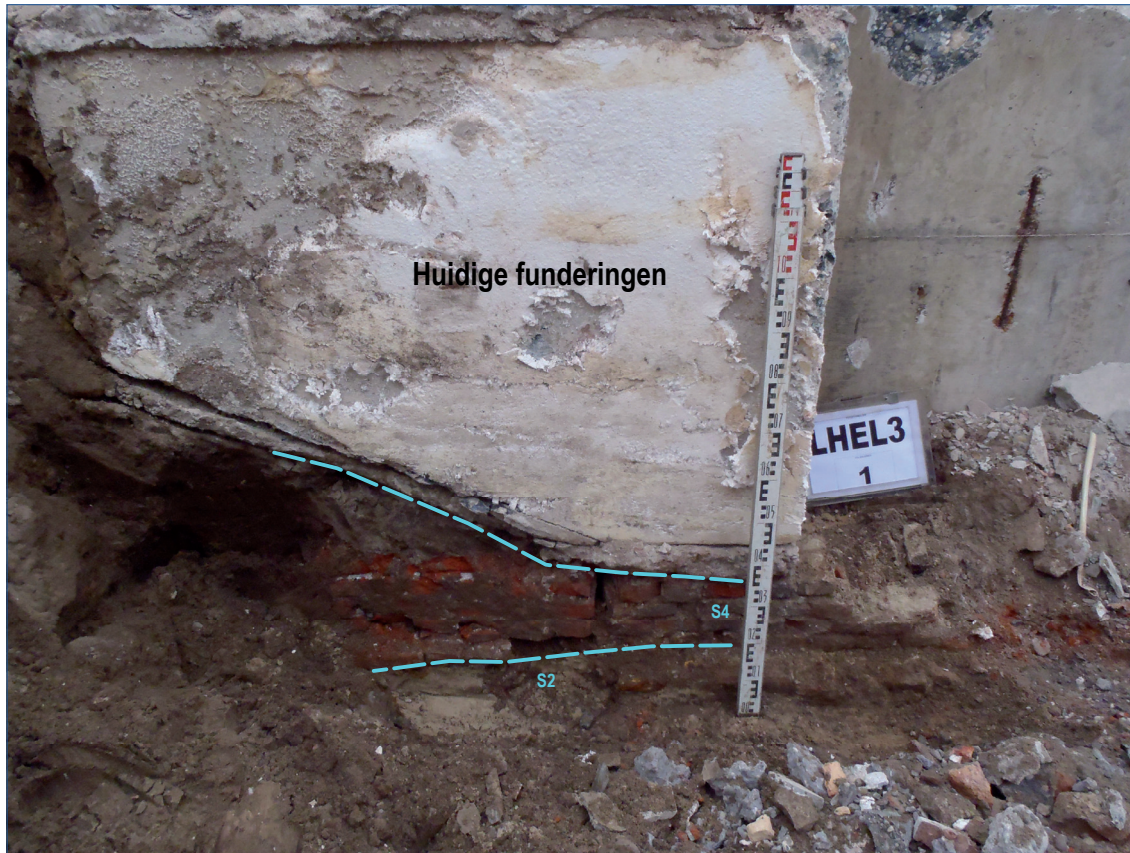
Over het gehele plangebied is onder recent ophoogzand (S1000) een bouwvoor aangetroffen bestaande uit humeus zand met puin en kleibrokken/lagen (S1001, S1002 en S1004). Deze bouwvoor varieert sterk in dikte binnen het plangebied. Hieronder is schoon strandzand (S1003) aangetroffen. In het zuidelijke deel van het plangebied zijn direct onder de huidige funderingen verschillende muurelementen (spoor 1 t/m 4) aangetroffen in schoon strandzand (S1003; figuur 8). De muur of funderingsfragmenten lijken zich tot dit deel van het plangebied te beperken. In put 2 zijn geen muurresten aangetroffen. Het onderste deel van het muurelement (spoor 1 t/m 3) kan, op basis van het baksteenformaat (vondstnummer 2), mogelijk gedateerd worden na het midden van de 17e eeuw. Het bovenste deel van het muurelement (spoor 4) kan, op basis van het baksteenformaat en de stratigrafische ligging ten opzichte van spoor 1 t/m 3, mogelijk gedateerd worden in de 17e of 19e eeuw.

Een vergelijking tussen de Kadastrale Minuut (1811-1832) en de aangetroffen muurresten (figuur 10) laat zien dat deze muurresten zeer waarschijnlijk in verband kunnen worden gebracht met bebouwing die zichtbaar is op deze kaart.

Waarderingscriteria

In de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.2; www.sikb.nl) worden criteria genoemd voor de waardering van archeologische vindplaatsen. Men maakt onderscheid tussen belevingswaarde, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit van een vindplaats. Belevingswaarde is slechts van belang voor zichtbare archeologische monumenten en is daarom voor onderhavig onderzoek niet relevant.

Vindplaatsen worden eerst op hun fysieke kwaliteit beoordeeld. Ze worden op basis van hun fysieke kwaliteit als behoudenswaardig (opgraven of beschermen) aangemerkt indien de criteria gaafheid en conservering samen bovengemiddeld (5 of 6 punten) scoren. Bij een middelmatige tot lage score (4 punten of minder) wordt naar de inhoudelijke kwaliteitscriteria gekeken om te bepalen of het terrein toch behoudenswaardig is. Een afweging vindt plaats op de eerste 3 inhoudelijke kwaliteitscriteria: zeldzaamheid, informatiewaarde en ensemblewaarde. Bij een bovengemiddelde score van 7 punten of meer voor de eerste drie criteria, wordt de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt.



Figuur 9. Noordprofiel (profielopname C) van put 1 met aangetroffen muurresten (blauwe onderbroken lijnen).

Waardering op fysieke criteria

De mate waarin archeologische overblijfselen nog intact en in hun oorspronkelijke positie aanwezig zijn, geeft een indruk van de fysieke kwaliteit van een vindplaats. Binnen deze waarde wordt onderscheid gemaakt tussen de criteria gaafheid en conservering:

- gaafheid: de mate waarin de vindplaats verstoord is en de huidige stabiliteit van de fysieke omgeving;
- conservering: de mate waarin het archeologisch vondstmateriaal bewaard is gebleven.

Waardering op inhoudelijke criteria

Een waardering op basis van inhoudelijke kwaliteit kent de volgende criteria:

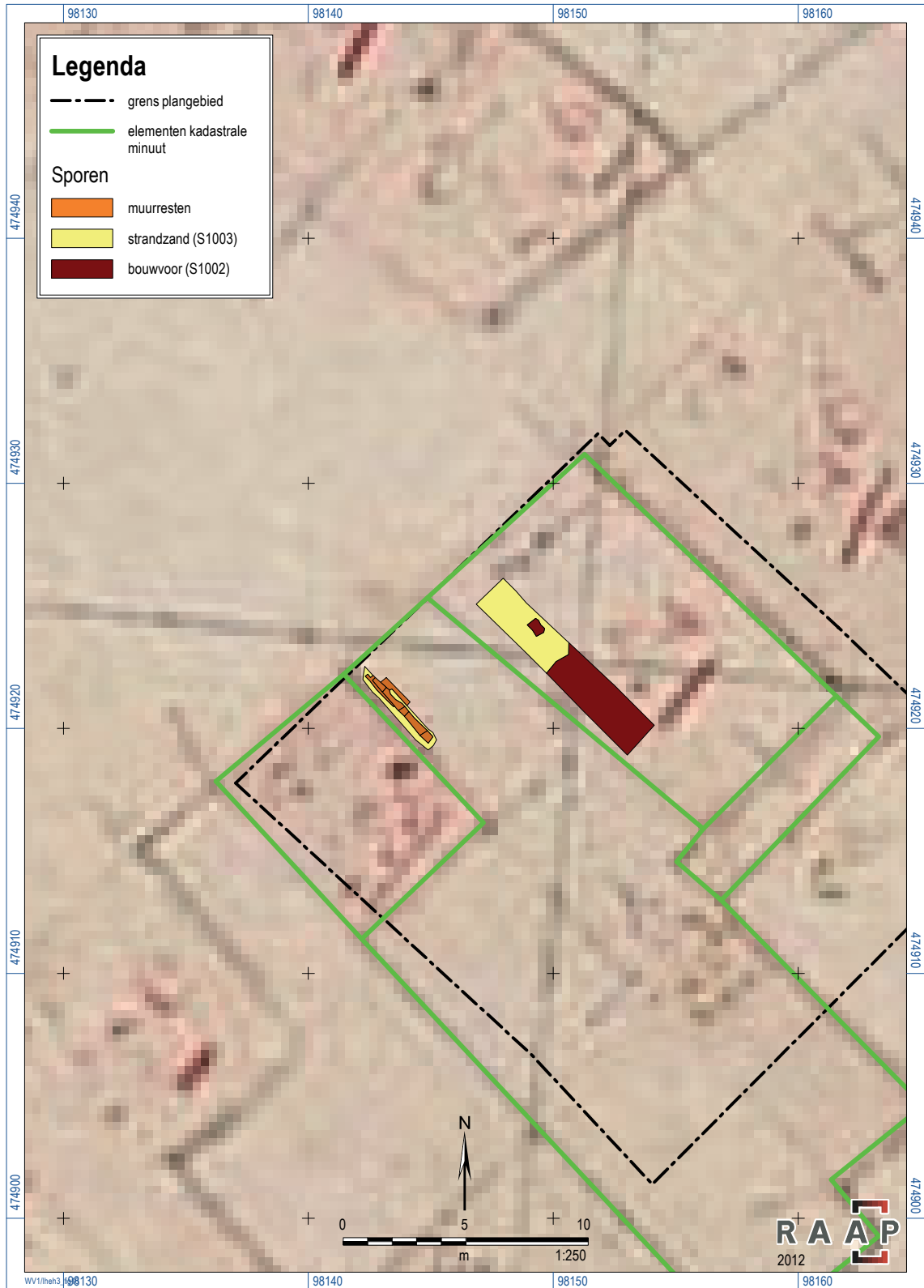
- zeldzaamheidswaarde: de mate waarin een bepaald type monument schaars is (of is geworden) voor een periode of in een gebied;
- informatiewaarde: de betekenis van een monument als bron van kennis over het verleden;
- ensemblewaarde: de meerwaarde die aan een monument wordt toegekend op grond van de mate waarin sprake is van een archeologische context en van een landschappelijke context.

Waardering van de vindplaats(en)

De fysieke kwaliteit van de vindplaats scoort 4 punten, op grond waarvan de vindplaats als niet behoudenswaardig wordt aangemerkt (tabel 6). De gaafheid van de bodem (en de archeologische

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding



Figuur 10. Resultaten van het veldonderzoek geprojecteerd op de Kadastrale Minuut (1811-1832) met de belangrijkste elementen van de Kadastrale Minuut uitgelicht (groene lijnen).

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

resten die hierin besloten liggen) in het onderzoeksgebied is midden (2). De conservering van de vindplaats is midden (2).

Aangezien de vindplaats geen bovengemiddelde score heeft behaald op de fysieke kwaliteit, dient er ook een afweging plaats te vinden op basis van de inhoudelijke kwaliteitscriteria.

De inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats scoort 5 punten, waardoor de vindplaats als niet behoudenswaardig wordt aangemerkt (tabel 6). Met betrekking tot zeldzaamheidswaarde scoort de vindplaats midden (2). De informatiewaarde is laag (1). De ensemblewaarde is midden (2).

Waarde	Criteria	Scores		
		Hoog	Midden	Laag
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord		
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord		
Fysieke Kwaliteit	Gaafheid		2	
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid		2	
	Informatiewaarde			1
	Ensemblewaarde		2	
	Representativiteit	n.v.t.		

Tabel 6. Waarderingstabel.

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

Op basis van de resultaten van de archeologische begeleiding in de gemeente Lisse, is vastgesteld dat er sprake is van een zwaar verstoorde vindplaats uit de Nieuwe tijd. De vindplaats is op basis van fysieke en inhoudelijke kwaliteit als niet behoudenswaardig aangemerkt (zie hoofdstuk 5). Tijdens de sloopbegeleiding zijn sporen van bebouwing (muren/fundamenten) aangetroffen in het zuidelijke deel van het plangebied. In het noordelijke deel zijn tijdens het graven van de proef sleuf geen muurresten aangetroffen. De muurresten zijn ingegraven in het schone strandzand. In het gehele plangebied is een humeuze zandlaag aanwezig met een sterk wisselende dikte. Hierin zijn kleibrokken en (bouw)puin aangetroffen.

Op de specifieke onderzoeksvragen in het PvE kunnen de volgende antwoorden worden gegeven:

- *Wat is de omvang en diepte van de bodemverstoring die gepaard is gegaan met de aanleg van de funderingen van de bestaande bebouwing?*
Binnen het gehele plangebied is de ondergrond, als gevolg van de aanleg van de kelder en de huidige funderingen, vanaf het maaiveld (straatniveau) tot circa 0,4 m +NAP verstoord.
- *Hoe is de bodemopbouw (laagopeenvolging en bodemhorizonten)?*
Onder een laag 'recent' bouwzand is een pakket donkerbruin, humeus zand aangetroffen. Deze laag is sterk heterogeen en bevat (bouw)puin, houtskool en lichtgrijze kleibrokken/lagen. In het oostelijke deel van het plangebied is de onderkant van deze laag sterk humeus. Deze laag is geïnterpreteerd als de bouwvoor. Dit zandpakket gaat abrupt over in lichtbruingrijs zand. Dit onderste zandpakket is geïnterpreteerd als schoon strandzand. Hierin bevinden zich de archeologische sporen. Tijdens het booronderzoek zijn in het strandzand verschillende veenlagen aangetroffen.
- *Zijn er aanwijzingen voor een archeologische vindplaats?*
In het zuidelijke deel van het plangebied zijn binnen een beperkt gebied archeologische sporen aangetroffen. Het betreft muur- of funderingsresten.
- *Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig? Wat is de vondstdichtheid/ruimtelijke verspreiding? Hoe is de conserveringstoestand? Wat is de typologische datering?*
In het plangebied zijn enkel muur- of funderingsresten (keramiek - baksteen) aangetroffen. Deze muurresten beperken zich tot een klein deel van het plangebied (figuur 6). Daarbuiten zijn geen muurresten of andere archeologische (grond)sporen aangetroffen.
- *Zijn archeologische grondsporen aanwezig? Zo ja, wat is hun aard, datering, diepteligging, kwaliteit (gaafheid en conservering) en ruimtelijke verspreiding?*

Tijdens de archeologische begeleiding zijn 4 sporen aangetroffen. Het betreft in alle gevallen muur- of funderingsresten in de vorm van gemetselde bakstenen. Deze muur- of funderingsresten zijn aangetroffen op 0,4 m +NAP en zijn ingegraven in of liggen op het schone strandzand. Op basis van de baksteenformaten kunnen deze muurresten globaal gedateerd worden in de Nieuwe tijd (17e t/m de 19e eeuw).

De muurresten beperken zich tot het zuidelijke deel van het plangebied.

• *Hoe kunnen de aangetroffen archeologische resten worden gewaardeerd?*

Niet behoudenswaardig vanwege de lage fysieke kwaliteit van de muurresten en de beperkte inhoudelijke kwaliteit.

• *Is sprake van een behoudenswaardige vindplaats?*

Nee, de muurresten waren in slechte kwaliteit. De resten zijn, na documentatie, verwijderd tijdens de sloop van de huidige funderingen.

• *Dient een doorstart naar een opgraving plaats te vinden?*

Nee, de archeologische resten beperken tot de reeds aangetroffen muurresten. Deze zijn volledig onderzocht. In de rest van het plangebied zijn geen muurresten aangetroffen.

• *Is nog archeologisch onderzoek nodig in verband met ingrepen t.b.v. nieuwbouw?*

Nee.

• *Wat kan op basis van de resultaten van de archeologische begeleiding worden gezegd over de archeologische verwachting in de wijdere omgeving?*

In de wijdere omgeving kunnen (onder of in de buurt van de huidige bebouwing) resten van bewoning uit de Nieuwe tijd worden aangetroffen in de vorm van funderings- en muurresten en erfgerelateerde structuren zoals kuilen, beer-/waterputten, gedempte sloten e.d. Op basis van dit onderzoek worden in de directe omgeving van het plangebied geen archeologische resten uit de Middeleeuwen of eerdere periodes verwacht.

6.2 Selectieadvies

Op basis van het uitgevoerde onderzoek stelt RAAP Archeologisch Advies dat er geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats.

6.3 Aanbevelingen

De resultaten van het onderzoek tonen aan dat bij de bestaande planvorming geen waardevolle archeologische resten verstoord zullen worden. Er gelden zodoende geen beperkingen ten aanzien van de verdere planvorming.

Op basis van de bevindingen van dit onderzoek neemt de gemeente een selectiebesluit (contactpersoon: drs. H. Siemons).

Literatuur

- Beenakker, J.J.J.M.**, 1993. *Lisse op de grens van droog en nat. De bewoningsgeschiedenis en landschapontwikkeling van een dorp in de bloembollenstreek tot omstreeks 1900*. Stichting Dever, Lisse.
- Deeben, J.H.C. (red.)**, 2008. De Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), derde generatie *Rapportage Archeologische Monumentenzorg* 155. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort (info: www.cultureelerfgoed.nl).
- DLO-Staring Centrum/RGD**, 1994. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 30 's Gravenhage*. DLO-Staring Centrum/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Iison, P.J.**, 2012. Programma van Eisen Archeologische begeleiding plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse. *RAAP-Programma van Eisen* 1078. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Orsel, E.D.**, 2007. Zijn er nog 'veel' middeleeuwse huizen in Leiden?. In: Ende, H. van den, R.M.R. van Oosten, E.D. Orsel & M.F. Roscher. *Dwars door de stad. Archeologische en bouwhistorische ontdekkingen in Leiden (=Bodemschatten en bouwgeheimen 2)*. Primavera Pers, Leiden.
- Stiboka**, 1981. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 30 's Gravenhage*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Warning, S.**, 2006. Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse: archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. *RAAP-Notitie* 1589. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Gebruikte afkortingen

AMK	Archeologische MonumentenKaart
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
CHS	Cultuurhistorische HoofdStructuur
CHW	Cultuurhistorische WaardenKaart
CMA	Centraal Monumenten Archief
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
IVO(-P)	Inventariserend VeldOnderzoek (Proefsleuven)
KICH	KennisInfrastructuur CultuurHistorie
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
OAT	Oorspronkelijke Aanwijzende Tafel
PvE	Programma van Eisen
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. De ligging van het plangebied (gearceerd) geprojecteerd op de CHS van Zuid-Holland; inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. De ligging van het plangebied (zwarte onderbroken lijn) op de Kadastrale Minuut (1811-1832).

Figuur 3. De ligging van de boorpunten en het advies voor vervolgonderzoek.

Figuur 4. Toestand van het plangebied tijdens het veldbezoek op 27 juni 2012.

Figuur 5. Toestand van het plangebied tijdens de aanleg van de proefsleuf op 29 juni 2012.

Figuur 6. Resultaten veldonderzoek.

Figuur 7. Profielopnames met ingetekende bodemlagen (gele onderbroken lijnen); zuidprofiel (A) en noordprofiel (B).

Figuur 8. De aangetroffen muurresten (blauwe onderbroken lijnen) in put 1.

Figuur 9. Noordprofiel (profielopname C) van put 1 met aangetroffen muurresten (blauwe onderbroken lijnen).

Figuur 10. Resultaten van het veldonderzoek geprojecteerd op de Kadastrale Minuut (1811-1832) met de belangrijkste elementen van de Kadastrale Minuut uitgelicht (groene lijnen).

Tabel 1. Geologische en archeologische tijdschaal.

Tabel 2. Administratieve gegevens.

Tabel 3. Laagopbouw zoals aangetroffen in put 2, noord- en zuidprofiel.

Tabel 4. Aangetroffen archeologische (grond)sporen.

Tabel 5. Vondsten.

Tabel 6. Waarderingstabel.

Bijlage 1. Sporenlijst.

Bijlage 2. Vondstenlijst.

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

Bijlage 1: Sporenlijst

spoor	put	vlak	vorm	interpretatie	vulling	textuur	humus	kleur	puin	opmerking
1	1	1	rechthoekig	muur	0	muur	-	oranjerood	-	muur- of funderingrest
2	1	1	rechthoekig	muur	0	muur	-	oranjerood	-	muur- of funderingrest
3	1	1	rechthoekig	muur	0	muur	-	oranjerood	-	muur- of funderingrest
4	1	1	rechthoekig	muur	0	muur	-	rood	-	muur- of funderingrest
1000	2		laag	ophoogzand	0	zand	geen	lichtbruingrijs	enkele fragmenten	
1001	2		laag	(oude) bouwvoor	0	zand	licht humeus	donkerbruin	geen	met kleibrokken/lagen
1002	2		laag	(oude) bouwvoor	0	zand	humeus	donkerbruin	fragmenten	met houtskool, puin en kleibrokken
1003	2		laag	(schoon) strandzand	0	zand	geen	lichtbruingrijs	geen	
1004	2	1	laag	(oude) bouwvoor	0	zand	sterk humeus	donkerbruingrijs	geen	met zandbrokken

RAAP-RAPPORT 2578

Plangebied Heereweg 213-217, gemeente Lisse
Een archeologische begeleiding

Bijlage 2: Vondstenlijst

Vondst- nummer	Put- nummer	Spoor- nummer	Cate- gorie	Totaal aantal	Type	Bijzonder- heden	Lengte (cm)	Breedte (cm)	Dikte (cm)	Gewicht (gr)	ARCHIS- datering
1	1	4	KER	1	BAK		18	8,5-9	4	1300	NTB-NTC
2	1	1	KER	1	BAK		18,5	9-9,5	3-3,75	1025	NTB-NTC

